

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи)

Міністерства освіти і науки України, м. Харків,

(підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 Право на підставі
(галузь знань)

прилюдного захисту дисертації **«Адміністративно-процесуальне регулювання у сфері земельних відносин»**

(назва дисертації)

за спеціальністю 081 Право

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

«26» січня 2024 року.

Залєвський Владислав Едуардович, 1996 року народження,

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача)

громадянин України

(назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчив у 2019 році Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю «Право»

(за дипломом)

Працює _____ в _____

(посада)

(місце основної роботи, відомче підпорядкування, місто)

з _____ до цього часу.

Дисертацію виконано у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна,
Міністерства освіти і науки України, м. Харків

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Лук'янець Дмитро Миколайович,

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності),

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 0 монографій (зазначити три наукові публікації):

1. Залєвський В.Е. Порядок надання земельних ділянок у власність з точки зору структури адміністративного провадження. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Право».* 2020. Вип. 29. С.176–181. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/15638>.

2. Залєвський В.Е. Особливості адміністративно-процесуального регулювання у сфері земельних відносин. *Науковий вісник публічного та приватного права.* 2021. №3. С.81–86. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2021/3/18.pdf>.

3. Залєвський В.Е. Особливості проваджень щодо зміни цільового призначення земельних ділянок. *Нове Українське право.* 2021. Випуск 4. С.207–212. URL:

фахівці:

1. **РОСТОВСЬКА К. В.**, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (голова).

Роботу оцінено позитивно, зауважень немає.

2. **МИРОНЮК Р. В.**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. В роботі належну увагу приділено питанням структури адміністративних проваджень у сфері земельних відносин, а також їх типології і класифікації. При розгляді видової різноманітності адміністративних проваджень у сфері земельних відносин автором за основу взято їх поділ на юрисдикційні та неюрисдикційні. Так ним до юрисдикційних віднесено провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері земельних відносин, провадження щодо припинення користування земельною ділянкою яка використовується із порушеннями земельного законодавства та провадження щодо вирішення земельних спорів в адміністративному порядку. Серед неюрисдикційних адміністративних проваджень автор виділяє управлінські провадження, сервісні провадження та допоміжні провадження. Однак, на нашу думку, визначення за основу поділу таких проваджень (процедур) поняття «юрисдикції» не є доречним, адже саме поняття юрисдикції має широке значення і тлумачиться як комплекс (система) повноважень певного суб'єкта в тій чи іншій сфері, таким чином «неюрисдикційних повноважень» взагалі не може бути, адже вони не входять в межі повноважень певного суб'єкта а отже не можуть ним здійснюватися. Більш доречним є поділ адміністративних проваджень на провадження щодо надання адміністративних послуг, контрольньо-наглядові, адміністративно-деліктні провадження.

2. Автором часто вживається дефініція «управлінські адміністративні провадження у сфері земельних відносин», під якими він розуміє провадження пов'язані із реалізацією повноважень щодо володіння користування та розпорядження земельними ділянками, визначають порядок встановлення або зміни правового статусу чи правового режиму земель або земельних ділянок (с. 191 роботи). Управлінські провадження разом з сервісними провадженнями автор відносить до неюрисдикційних адміністративних проваджень. Однак знову ж таки, на нашу думку, поняття «управління» має більш широке значення ніж реалізація повноважень адже також охоплює напрямок надання адміністративних послуг. Тому даний вид провадження буде правильно називати «контрольне провадження у сфері...»

3. В межах дисертаційного дослідження сутності різних видів адміністративних проваджень у сфері земельних відносин, автор приходить до висновку, що «управлінським адміністративним провадженням у сфері земельних відносин є властивий високий корупційний ризик, пов'язаний, поряд з іншим і з недоліками відповідного адміністративно-процесуального регулювання». Одним із напрямків удосконалення адміністративно-процесуального регулювання у сфері земельних відносин, що має на меті мінімізацію корупційних ризиків автор виділяє необхідність відмови від безоплатного надання у власність будь-яких земельних ресурсів. В межах процедури захисту доцільно почути думку автора щодо наведення аргументів на користь такої пропозиції.

4. Висновки дисертаційного дослідження були більш ґрунтовними та переконливими якби автор при їх формуванні спирався на емпіричну базу дослідження а саме: практику діяльності суб'єктів владних повноважень щодо здійснення адміністративних процедур у сфері земельних

відносин; результати розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері землевідведення та землекористування. Однак дослідження окремих положень в роботі, пов'язаних з практикою діяльності антикорупційних органів щодо запобігання корупційним ризикам пов'язаним із залученням фіктивних заявників для відведення земельних ділянок шляхом використання механізму безоплатної приватизації базується на емпіричних дослідженнях автора (стор.152-154 роботи).

5. У висновках за результатами дослідження доцільно було систематизувати пропозиції щодо удосконалення правових засад здійснення адміністративних проваджень у сфері земельних відносин, які запропоновані в окремих положеннях роботи.

3. ГУРЖІЙ Т. О., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права факультету міжнародної торгівлі та права Державного торговельно-економічного університету (**офіційний опонент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. Дискусійний характер має структура авторської класифікації адміністративних проваджень у сфері земельних відносин. Поділяючи такі провадження на юрисдикційні і неюрисдикційні, автор відносить до неюрисдикційних проваджень: управлінські, сервісні та допоміжні провадження. При цьому останні розглядаються на одному рівні узагальнення, тобто як одно порядкові правові явища. У логіку такої класифікації досить важко вписується уявлення автора про природу допоміжних проваджень як такі, що «не мають самостійного значення без зв'язку із управлінськими чи сервісними провадженнями, але є необхідною складовою інших адміністративних проваджень підкреслено мною. Т.Г.» (див.: с. 4, 80. 191 дисертації).

2. У своїй дисертації В.Е.Залєвський здійснює структуру адміністративно-деліктного провадження, причому першою стадією такого провадження він пропонує вважати стадію порушення справи про вчинення адміністративного правопорушення (див.: ст. 168 дисертації). Зі свого боку маю зазначити, що на практиці порушення справи про вчинення адміністративного проступку відбувається на підставі попередньої кваліфікації правопорушення, що, в свою чергу, передбачає здійснення низки попередніх процесуальних дій, як-то: вивчення обставин події, встановлення особи порушника тощо. Такі попередні дії є інтегральною складовою адміністративно-деліктного провадження, а в теорії адміністративного права їх сукупність прийнято іменувати попереднім адміністративним розслідуванням. Оскільки це адміністративне розслідування завжди передує порушенню справи, то, вочевидь, саме воно повинно вважатися початковою стадією адміністративно-деліктного провадження.

3. Автор розглядає провадження по справах про адміністративні правопорушення у сфері земельних відносин "у відриві" від підсумкового результату (виконання адміністративного стягнення), не включаючи відповідну стадію до його структури. Адміністративно-деліктне провадження являє собою цілісний, логічно структурований процес, покликаний забезпечити реалізацію завдань адміністративної відповідальності, передусім — охорону прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку від адміністративних правопорушень (проступків). Цілком очевидно, що реалізація цих завдань втілюється у виконанні адміністративних стягнень.

Таким чином, виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення, хоча і вирішує певні спеціальні завдання, проте її завдання не від'ємні від завдань, які розв'язуються провадженням у справах про адміністративні правопорушення, а навпаки — детерміновані ними та підпорядковані загальним цілям адміністративної відповідальності. Фактично, виконання адміністративних стягнень є результуючою фазою адміністративно-деліктного провадження, котра втілює його основні цілі та логічно підсумовує його перебіг. Тож у функціональному аспекті виконання адміністративних стягнень має розглядатись як органічна складова

провадження по справах про адміністративні правопорушення.

З огляду на викладене, думка про автономний характер виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення не виглядає достатньо переконливою. Тим більше, що на практиці основна маса таких постанов виконуються фізичними і юридичними особами абсолютно добровільно, що не передбачає застосування спеціальних процедур.

4. Не виглядає переконливим твердження автора про те, що ст. 53 -5 КУпАП може вважатися прикладом деліктного регулювання адміністративно- процесуальних відносин. Як уявляється про деліктне регулювання неюрисдикційних (управлінських, процедурних тощо) відносин доречно вести мову лише тоді, коли ці відносини не врегульовані, так званими, «позитивними нормами». У даному ж випадку ст. 53-5 КУпАП встановлює відповідальність за посягання на суспільні відносини, регламентовані земельним законодавством (див.: ст. 186-1 Земельного кодексу України). Відповідно, по відношенню до зазначених відносин вона виконує суто охоронну, а не регуляторну функцію.

4. ШКОЛИК А. М., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. У назві роботи, його плані та при розкритті конкретних питань йде мова про «адміністративно-процесуальне регулювання», «адміністративно- процесуальну форму», а також стверджується, що «співвідношення категорій «адміністративний процес» та «адміністративне провадження» на даний момент залишаються дискусійними» (с. 51 дисертації). При викладі ж переважно йдеться про регулювання діяльності органів виконавчої влади та

органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин, тобто, про відповідну адміністративну процедуру. На наш погляд, подібне застосування категорії «адміністративний процес» є відверто застарілим, не відповідає як законодавству, так і сучасним напрацюванням адміністративно-правової науки. Зокрема, автор базує свої висновки на підручниках з адміністративного права, найновіший з яких датується 2014 роком, і це при тому, що після 2020 року було опубліковано чимало нових.

2. При розкритті поняття дискреційних повноважень здобувачем згадано (с. 56 дисертації) новий Закон України «Про адміністративну процедуру», що набув чинності наприкінці 2023 року. Однак в усіх інших питаннях, включаючи співвідношення категорій «адміністративного провадження» та «адміністративної процедури», положення цього нового Закону в дисертаційному дослідженні не висвітлено. В результаті це не дозволило авторові повною мірою проаналізувати різноманітні аспекти задекларованої теми, виходячи з істотно оновленої в Україні адміністративно-правової доктрини та відповідних норм загального акта про адміністративну процедуру, який буде застосовуватись і у сфері земельних відносин.

3. Викликає здивування твердження здобувача, що «на відміну від України, принцип правової визначеності широко й активно застосовується в європейських країнах» (с. 64 дисертації). Адже, по-перше, цей принцип достатньо широко використовується у правозастосовній практиці і, зокрема, судами адміністративної юрисдикції. По-друге, належність України до європейського континенту не викликає сумнівів як у контексті географії, так і відповідної правової системи.

4. Рецензована дисертація має відносно визначений предмет дослідження «адміністративно- процесуальне регулювання земельних відносин» (с. 20). Поряд із цим, у роботі автор без особливої потреби намагається детальніше висвітлити юридичні категорії, які мають лише дотичне значення до предмету дослідження, наприклад, правового конфлікту/спору (с. 77), адміністративної послуги (с. 118) та ін.

5. Запропоновані автором класифікації адміністративних проваджень у сфері земельних відносин є сумнівними як у теоретико-правовому аспекті, так і щодо їх практичного застосування.

Зокрема, не вважаємо коректним поділ неюрисдикційних адміністративних проваджень на управлінські та сервісні, адже вони чималою мірою перетинаються. Ба більше, саме виділення «управлінських адміністративних» проваджень є слабо логічним, адже містить елемент тавтології. Поряд із цим, незначним виправданням для автора є його визнання, що «адміністративні послуги теж, певним чином можуть мати управлінську природу, особливо коли їх надання є тісно пов'язаним із здійсненням суто управлінських дій, здійснюваних суб'єктами владних повноважень» (с.80 дисертації). Однак у будь-якому випадку, впадає у вічі застарілість та нелогічність понятійно-категоріального апарату, якими послуговується з добувач.

6. Висвітлення конкретних адміністративних проваджень у сфері земельних відносин та відповідні пропозиції автора також нерідко є чималою мірою сумнівними. Зокрема, коли йде мова про виділення окремих стадій «опрацювання заяви» (с. 91) чи «формування заяви» (с. 125). Такі дії уповноважених суб'єктів адміністративних проваджень варто називати етапами, але напевно не стадіями.

7. Наявність у тексті формулювання згадки про «...опротестування рішення посправі про адміністративне правопорушення» (с. 167) не може бути виправдана навіть застарілістю використаної літератури, адже протягом тривалого періоду не відповідає чинному законодавству.

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

5. ГРИШИНА Н. В., кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (офіційний рецензент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. На нашу думку, авторові слід було б звернути увагу на запроваджену в Україні концепцію адміністративної процедури і сформулювати власне ставлення щодо співвідношення положень адміністративно-процедурного законодавства з положеннями, що регламентують здійснення адміністративних проваджень у сфері земельних відносин.

2. Крім того, автор використовує термін «адміністративний процес» та похідні від нього всупереч домінуючому зараз в адміністративному праві підходу, відповідно до якого цим терміном здебільшого позначається діяльність адміністративних судів щодо вирішення публічно-правових спорів.

3. Ще одним питанням, на яке було б бажано дати відповідь, хоча б в узагальненому вигляді, це питання про те, наскільки сучасні адміністративні провадження у сфері земельних відносин відповідають принципам адміністративної процедури.

Результати відкритого голосування:

"За" 5 членів ради,
"Проти" 0 членів ради,
"Утримались" 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада **присуджує**

Залевському Владиславу Едуардовичу

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача у давальному відмінку)

ступінь / ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право

(галузь знань)

за спеціальністю 081 Право

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Карина РОСТОВСЬКА
(прізвище, ініціали)